

Gheorghe Iacob

ISTORIA ÎNTRE ADEVĂR ȘI MANIPULARE

**Prefață de
Ioan-Aurel Pop**

Cluj-Napoca, 2018

Cuprins

O carte despre istorie, adică despre viață (Prefață de Ioan-Aurel Pop).....	5
Argument.....	11
I. Oglinda unui profesor în istorie	13
I.1. O familie de pe Jijia. Perspectivă socio-educativă.....	13
I.2. Ca istoric, ești un mic Dumnezeu.....	30
I.3. Le-aș da politicienilor o carte despre modernizarea României, să se uite măcar la sumar, să vadă că țara nu s-a dezvoltat la întâmplare.....	41
I.4. Profesorii au un rol în a resădi încrederea românilor în noi înșine.....	55
II. Unirile mari și mici	61
II.1. Când te adresezi unui popor care nu mai știe istorie, te adresezi unui popor care nu te mai aude, nu te mai ascultă sau nu vrea să te mai urmeze	61
II.2. Noi avem nevoie de o elită și o intelectualitate care să ridice moralul țării. Ne trebuie mai multă demnitate.....	85
II.3. Momentul unirii este cel mai înălțător în esența lui, cel mai frumos moment din istoria noastră modernă și contemporană.....	105
II.4. Cuza are meritul fundamental că în doar șapte ani a creat un stat.....	122
II.5. Harta României se înclină într-o parte, pentru că marea majoritate a marilor personalități culturale sunt din Moldova	139

VI.6. Moldovenii vor filosofa întotdeauna. Trăim într-o epocă în care trebuie să fim mult mai pragmatici, mult mai activi. Să acționăm în spiritul vremii.....	300
VI.7. Nu vom ajunge la nivelul civilizației franceze, pentru că nici ei nu stau pe loc. Ne vom apropia, vom fi în „acvariu”	308
VI.8. Congresul de la Paris a pus pentru prima dată problema românească; nu pentru că avea cineva o dragoste formidabilă pentru noi, ci pentru că ne aflam între trei imperii	316
VI.9. Mihail Kogălniceanu: „Chiar dacă ar fi să crească iarbă pe străzile Iașului, capitala trebuie să meargă la București”	335
VI.10. România și al doilea Război de 100 de ani	351
VI.11. Ce s-a întâmplat la Alba Iulia e un act unic în istorie	359

I. Oglinda unui profesor în istorie

I.1. O familie de pe Jijia. Perspectivă socio-educativă*

ARGUMENT

Este destul de greu să scrii despre familia ta și despre tine. M-au convins, totuși, două categorii de argumente. Mai întâi, presiunea constantă și „specifică” a profesorului Neculau, care a dorit să publice o carte despre... „jijieni”. Deși nu puțini au fost cei care au privit cu neîncredere și... chiar ironie acest proiect, până la urmă m-am decis să răspund provocării, pentru că... urmează al doilea motiv: din tinerețe mi-am propus să scriu despre istoria țării, a Iașului, a Universității, a liceului absolvit și... despre satul meu. În bună măsură, mi-am îndeplinit proiectul, cu excepția istoriei satului. Consider aceste rânduri ca asumarea obligației față de locurile natale.

Ca istoric, știu că este necesară o abordare echilibrată asupra oricărui subiect. Încă din secolul al XIX-lea, mai ales după Unirea de la 1859, s-au răspândit opinii nefavorabile despre Moldova și moldoveni. S-a uitat prea repede că până la rapturile teritoriale din 1775 și 1812, Moldova avea o poziție dominantă în raport cu Țara Românească. De altfel, o singură privire asupra unei hărți culturale a Vechiului Regat (mă refer la personalități) lămurește problema.

* *Cartea Jijiei. Povestea unui râu – Geografie. Istorie. Mitologie*, coord. Adrian Neculau, Nicolae Turtureanu, Editura Alfa, Iași, 2013.

„Dacă scap din război, îmi fac băieții preoți”

Bunicul a fost un om gospodar. A pornit „de jos”, cu puțin pământ și a ajuns la aproximativ 30 de ha. A jurat din tinerețe să-și construiască o casă cu geamuri atât de mari încât să stea în picioare pe pervaz. Trăise într-o casă mică, construită în timpul lui Cuza, care a supraviețuit până la inundațiile din 1969. Gospodăria se află la aproximativ 150 m de Jijia. A construit casa visată în 1912. Este și astăzi locuibilă și – într-adevăr – are cele mai mari geamuri din sat.

A avut și prăvălie. Se păstrează încă rafturile din prima cameră. Am avut grijă – ca istoric – să mențin și „chironul”, unde era prinsă firma. A dat faliment în perioada crizei economice din anii 1929-1933, ajutat și de concurența, coordonată, a unor negustori veniți de aiurea.

A luptat ca sergent în războaiele României dintre anii 1912-1919. A primit două medalii. Este vorba despre Medalia „Avântul Țării”, Brevet nr. 1447 din 7 noiembrie 1913, respectiv „Bărbăție și Credință cu Spade” gr. II, Înalt Decret Regal nr. 447, Brevet nr. 32.780 din 1919. Atunci a jurat că, dacă va scăpa cu viață, își va trimite cei trei băieți la preoție, pentru a-l sluji pe Dumnezeu. Așa a făcut. Cei trei fii au urmat studii teologice la Iași, Cernăuți și Chișinău și au devenit preoți: Costică Sinescu – la Iași, consilier la Mitropolie; Petrică Sinescu – la Trifești, Poieni și Iași; Vasile Sinescu – la Flămânzi, Botoșani.

Din cauza tradiției, dar mai ales a contextului istoric – criza și războiul – fetele au avut mai puține șanse. Lenuța a devenit educatoare; Paraschiva a urmat câteva clase la Liceul Agricol, fără a finaliza; Maria – a urmat un curs de Secretariat, dar a activat cu întreruperi; Eufrosina – deși cu premiul întâi pe plasa Șipote, a trebuit să fie sacrificată – conform tradiției – ca moștenitoare a casei și a pământului.

Trebuie subliniat un lucru: deși aveau pământ, averea era mică în raport cu dorințele de educație a copiilor. Au

Cu toate aceste greutăți, părinții mei nu au renunțat la ideea de a-și trimite copiii la școli din oraș. A fost proiectul timpuriu și ambițios al mamei mele, care, domnișoară fiind, atunci când și-a ales soțul, a folosit și acest criteriu-convenție. Peste ani, l-a mărturisit soției mele, în acel înțelept stil de pedagogie nondirectivă pe care a practicat-o mereu cu noi toți, copii, nepoți, vecini, cunoscuți etc. O primă condiție era să fii premiant la sat. Toți trei copiii am avut premiul întâi la Școala din Andrieșeni. În afara „monitorizării” – care venea mai ales din partea mamei – tatăl fiind folosit doar pe post de „Bau-Bau” – era și o anumită „îndoctrinare” – privind „misiunea” noastră de a duce mai departe tradiția familiei „și de a face cât mai mult cu mijloace puține”.

„Miracolul” Negruzzi

Mama mea a aflat de la părinți cu copii ceva mai mari că un liceu bun este Liceul „Negruzzi”, care avea și internat. Urmarea a fost că fratele meu a fost trimis acolo în 1962. Nu a fost ușor pentru familie. Tatăl meu fusese dat afară din serviciu ca „ginere de chiabur” sau – nu mai știu sigur – chiar „chiabur” (avea 5 ha moștenire). Lucra prin comunele vecine ca funcționar. Taxa la liceu nu era chiar mică; erau și obligațiile materiale pentru Internat. Uneori, nu aveam bani de pâine, de tuns și – mai ales – pentru prima taxă din septembrie. Citind arhiva Liceului Internat, mi-am adus aminte lungile discuții din septembrie, care precedau plecarea la Liceu. Cu eforturi mari, familia a reușit să trimită cei doi băieți la „Negruzzi” și fiica la Liceul „Mihai Eminescu”. Educația de la „Negruzzi” a permis celor doi băieți să ajungă apoi profesori universitari, la București și Iași. Fiica este funcționar public în Iași. Trebuie, totuși, recunoscut că socialismul, cu toate relele sale, a favorizat copiii de la țară.

Într-o vizită în Franța, am aflat de la un proprietar de garaj că și-a întocmit arborele genealogic până în secolul al XIV-lea, pe baza actelor din arhiva bisericii. Noi nu reușim nici pentru domnitori să realizăm acest lucru. Sunt multe explicații. Al doilea exemplu: fiul meu, Ionuț, funcționar bancar la Boston, a rămas extrem de mirat când a aflat că străbunicii lui au luptat la Mărășești ca sergenți, fiind ambii răniți și decorați. Replica sa: „Nu știam că suntem și neam de eroi!”.

La noi, memoria familiei funcționează cel mult până la bunici. Iar tendințele nu sunt îmbucurătoare. Cred că este datoria fiecărei generații să contribuie la consolidarea istoriei familiei. Mai ales, că de la 7 copii – ca în cazul bunicilor mei din ambele familii – s-a ajuns la unul-doi copii sau... deloc. Iar... unii pleacă definitiv din țară.

AMINTIRI CU TÂLC EDUCATIV

Cum am învățat să număr și să scriu.

În curtea noastră – destul de mare, încât am jucat fotbal cu cei din vecini până în vremea studenției – erau trei case: – cea mare, cu geamuri de aproape 1,5 m, în care funcționase prăvălia; – cea mică, în care locuia bunicul; – cea veche – din vremea lui Cuza – în care era bucătăria de vară și cuptorul mare. Pe la 5-6 ani plecam din bucătărie cu o farfurie, ducând o bucată de mămăligă rece, la bunicul pentru a primi miere de albine (uneori zaharisită, care era foarte bună!). Apoi îmi dădea un carton și un creion de lemnărie roșu (!) și eram pus să scriu numerele de la 1 la 100. Când am intrat la școală, le știam foarte bine. Știam și alfabetul și citirea ceasului (desenat pe un fund de lemn). Primul meu învățător a fost Bunicul!

Apropo de mersul la oraș... circula o vorbă: Unde pleci? LA IAȘI! (vesel). De unde vii? De la... Ieși... (trist).

Admiterea la Liceu

Am avut mari emoții. Ar fi fost mare rușine în sat să nu iau examenul... Am avut și ghinion. În trimestrul al II-lea al clasei a VIII-a mi-am rupt clavicula la ora de sport... operație, ghips etc. Am reușit, totuși, să mă pregătesc. Am intrat al 40-lea din 180 de admiși. Pentru un copil de la țară era o performanță! Țin minte că am venit acasă cu automotorul (mergea cu motorină și era în funcțiune dinainte de război!) și din economii am cumpărat... 2 verze! La noi era o problemă cu legumele de grădină. Roșii încă nu erau pe piață... sau nu aveam eu bani suficienți... Vărul meu de la Răusenii – satul tatălui meu, aflat tot pe Valea Jijiei – nu a reușit... Familia Bunicului părea mai viguroasă... Apropo de examen: la Română, profesorul Calistru a fost impresionat negativ că știam o listă de epitețe despre subiect... și mi-a pus o întrebare care nu era în programă... Nu am știut și mi-a pus 9. Și la matematică, profesorul Tănăsucă s-a mirat că știu... dar nu a insistat – norocul meu... și mi-a pus tot 9. La Istorie – cu doamna profesoară Gostar – am știut foarte bine, dar eram de la... țară și am luat doar 9. De bucurie că am luat examenul am alergat prin Păcurari și era să mă calce autobuzul...

Admiterea la Facultate

A fost un coșmar. Concurența era de aproape 20 pe un loc. Am visat de multe ori admiterea... Mi-am făcut manualul meu de istorie pentru admitere... Doamna profesoară Ludmila Carasevici m-a monitorizat timp de aproape 4 ani... Și totuși puteam să nu intru, pentru că, în ultimă instanță era și o problemă de „toceală”. Era și o problemă de scris. La prima teză am scris frumos și... puțin. La a doua teză am scris urât, dar mult. Oralul a fost decisiv. Acolo am fost foarte bun.